1940 ий
8
АВГУСТ
№ 72 (685)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллаӓсе пролетарий-шамыч, ушныза!

РВЕЗЕ КОММУНИСТ

ВЛКСМ Маробком ден Йошкар Ола Горком орган

КОЛХОЗЛАШТЕ ПАША ДИСЦИПЛИНЫМ ПЕҤГЫДЕМДАШ

Мемнан социалистический ял озанлыкнам пеҥгыдемдыме шотышто партий ден правительство ятыр пунчал-шамычым луктыныт. Нуно пӱтынек колхоз-шамычым большевистскийыш да колхозник-шамычым зажиточныйыш савырышаш верч виктарыме улыт. Пытартыш ийлаште колхоз-шамыч ятыр ончыко каеныт да пеҥгыдемыныт. Тидден пырля паша дисциплинат пеҥгыдемын.

Колхозлаште паша дисциплиным пеҥгыдемдыме шотышто первичный комсомольский организаций-шамыч эн кугу рольым модшаш улыт. Комсомолец-шамыч паша дисциплиным пеҥгыдемдыме шотышто примерым ончыктен, моло колхозник-шамычым шке почешышт шупшаш улыт.

Тиде шотышто мемнан республикысе ятыр колхозный комсомольский организаций - шамыч шагал огыл пашам ыштеныт. Теве Ново - Тор'яльский район „Семенур" колхоз пелене комсомольский организаций (секретарь Бирюков йолташ) колхозышто паша дисциплиным пеҥгыдемдымаште колхоз правленийлан кугу полышым пуэн. Колхоз пашан чыла участкышкыжат комсомолец-шамычым пеҥгыдемден, нуно шке участкыштлан пӱтынек отвечатлат. Садланак вет тиде колхозышто паша дисциплиным нарушатлымаш факт иктат уке.

„Победа" колхозысо (Моркинский район) комсомольский организацият паша дисциплиным пеҥгыдемдымаште кугун полша. Килемарский район „Актаюж" колхоз пелене комсомольский организацийын (секретарь Хлебников йолташ) паша дисциплиным пеҥгыдемдаш кугун полшымыжо денак колхозышто дисциплина сай, колхозник-шамыч пашам честно, добросовестно ыштат.

Туге гынат, але шуко колхозлаште паша дисциплина начар. Южо комсомольский организацийын секретарьышт паша дисциплиным пеҥгыдемдыме олмеш, шкештак грубо нарушатлат. Теве „Эҥер" колхозысо (Ново-Тор'яльский район) комсомольский организацийын секретарьже Смирнов йолташ комсомолец-шамычым да молодежьым шке йырже чумырен, паша ыштыме олмеш, олыкышто гармонь дене гына коштеш. Вет тидыже йӧршешак намыс. Але Килемарский районысо „Пограничник" колхоз пелене комсомольский организацийын секретарьже Попов йолташым налаш. Тудо шурно погымашын эн шокшо жапыштыже комсомолец-шамычым гуляний-лашке вӱден коштыкта.

Комсомолец-шамыч паша дисциплиным пеҥгыдемдышаш верч кучедалыт ыле гын, „Вончо" колхозысо (Моркинский район) колхозник-шамыч кок кече дене тошто „Сӱрем" пайремым паша жапыште пайремлен огыт кий ыле. Садланак огыл мо тиде колхоз 4 августышто гына шудым солен пытарен. Нине факт-шамыч гыч рашак пале: але мартенат южо первичный комсомольский организацийын секретарьышт умылен шуктен огытыл, вет кушто первичный партийный организаций уке гын, пӱтынь пашалан комсомольский организаций отвечатлышаш.

Колхозлаште паша дисциплиным пеҥгыдемдымаш шотышто первичный комсомольский организаций-шамыч пешак шуко пашам ыштышаш улыт. Шинчен шогыман: кеч могай пашаштат дисциплина эн кӱлешан. Дисциплина деч пашан успехше зависитла.

Паша производительность кӧлталтеш

Шурным погымашын первый 10-15 кечыштыже паша нормым темен шогышо чыла колхозник-шамычлан кок пачаш тӱлымашым установитлымашым „Чирки" колхозышто (Пектубаевский район) кугу куанымаш дене вашлийыч. Кызыт шурно погымаште звено ден посна колхозник-шамыч коклаште социалистический соревнований кумдан шарлен. Тӱредше Т. Кузнецова, З. Орехова, М. Стрелкова, Ф. Кузнецова йолташ-шамыч паша нормым кече еда 200 процент марте темат.

Тӱредмаште Макаров ден Кузнецов йолташ-шамыч нурышто газетым йӱкын лудыт.

А. Фролов.

УРЖАМ ТӰРЕД ПЫТАРЕН

Буденный лӱмеш колхоз (Сернурский район) кокияшым 4 августыштак тӱред пытарен.

У шурно погымаште С. Андреев, М. Скворцова, К. Андреева йолташ-шамыч кече еда 5—6 паша кечым ыштеныт.

В. Горохов.

Йошкар-Оласе 30 квартиран пӧртым ыштыше стахановец-шамыч (шола гыч пурлашке): И. М. Аганин, Г. Г. Пластинин, А. Н. Паскичев да И. Е. Яровиков йолташ-шамыч. Нуно паша нормым 160 процент марте темат.

Фото М. Чуршуковын.

ПЕРВЫЙ СОЗЫВ СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЫН ШЫМЫМШЕ СЕССИЙЖЕ

Союз Совет ден Национальность-шамыч Советын пырля заседанийышт нерген

ИНФОРМАЦИОННЫЙ УВЕРТАРЫМАШ-ШАМЫЧ

2 августышто Союз Совет ден Национальность-шамыч Советын кокымшо пырля заседанийышт лийын.

СССР Верховный Совет Союзный Молдавский Советский Социалистический Республикым образоватлыме нерген да Буковинын северный ужашыжым да Бессарабийысе Хотинский, Аккерманский да Измаильский уезд-шамычым Украинский Советский Социалистический Республика составыш пуртымо нерген— Сессийын ончышаш радамжын кокымшо пунктшым ончымашке кусна.

Тиде вопрос шотышто речь дене Молдавский АССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председатель депутат **Т. А. Константинов** выступитлен. Константинов йолташын молдавский йылме дене ойлымо речьшым депутат **С. С. Зеленчук** руш йылмыш кусара.

Варажым украинский йылме дене Украинский ССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председатель депутат **Л. Р. Корниец** выступитлен.

Речь дене выступитлыше СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательын заместительже депутат **Н. А. Булганин** СССР правительствын кӱштымыжӧ почеш „Союзный Молдавский Советский Социалистический Республикым образоватлыме нерген" закон проектым да „Буковинын северный ужашыжым да Бессарабийысе Хотинский, Аккерманский да Измаильский уезд-шамычым Украинский Советский Социалистический Республика составыш пуртымо нерген" закон проектым СССР Верховный Советлан пеҥгыдемдаш ввоситла.

СССР Верховный Совет Палата еда посна голосоватлымаш дене „Союзный Молдавский Советский Социалистический Республикым образоватлыме нерген Законым" единогласно пеҥгыдемда: „Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

1. Союзный Молдавский Советский Социалистический Республикым образоватлаш.

2. Молдавский Автономный Советский Социалистический Республикысе Тирасполь олам да Григориопольский, Дубоссарский, Каменский, Рыбницкий, Слободзейский да Тираспольский район-шамычым, Бессарабийысе Кишинев олам да Бельцский, Бендерский, Кишиневский Кагульский, Оргеевский да Сорокский уезд-шамычым Союзный Молдавский Советский Социалистический Республика составыш пурташ.

3. Тиде законын кокымшо пунктш почеш, Бессарабия ден Молдавский АССР-ын территорийыштышт улшо промышленный предприятий-шамычым, общесоюзный значенийым иметлыше шуко огыл предприятий-шамыч деч посна, Союзный Молдавский Советский Социалистический Республикын распоряженийышкыже пуаш.

4. Украинский Советский Социалистический Республика ден Союзный Молдавский Советский Социалистический Республика коклаште точный границым установитлымаш проектым Советский Социалистический Республика-шамыч Союз Верховный Советлан ончаш пуаш Украинский ССР Верховный Совет деч да Молдавский ССР Верховный Совет деч йодаш.

5. Советский Социалистический Республика-шамыч Союз Конституцийын (Основной Законын) 34 ден 35-ше статьяже-шамыч дене келшышын Союзный Молдавский Советский Социалистический Республика деч Советский Социалистический Республика-шамыч Союз Верховный Советыш сайлымашым эртараш.

6. Сайлымаш кечым назначитлаш Советский Социалистический Республика-шамыч Союз Верховный Совет Президиумлан поручитлаш".

Варажым СССР Верховный Совет

(Мучашыже 2-шо стр.)

ПЕРВЫЙ СОЗЫВ СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЫН ШЫМЫМШЕ СЕССИЙЖЕ

ИНФОРМАЦИОННЫЙ УВЕРТАРЫМАШ-ШАМЫЧ

(МУЧАШ)

„Буковинын северный ужашыжым да Бессарабийысе Хотинский, Аккерманский ден Измаильский уезд-шамычым Украинский Советский Социалистический Республика составыш пуртымо нерген Законым" единогласно пенгыдемда:

„Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

1. Буковинын северный ужашыжым да Бессарабийысе Хотинский, Аккерманский ден Измаильский уезд-шамычым Украинский Советский Социалистический Республика составыш пурташ.

2. Украинский ССР-ын у территорийысе населенийже деч Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советышкыже депутат-шамычым сайлымаш кечым назначитлаш СССР Верховный Совет Президиумлан поручитлаш".

3 августышто Союз Совет ден Национальность-шамыч Советын кумышо пырля заседанийышт лийын.

Онычышаш паша радамыште—Литовский Республика сеймын Полномочный комиссийжын заявленийже.

Заседанийым почмо годым Литовский Республика сеймын Полномочный комиссий член-шамыч залыш пурат да трибуна воктеке шогалыт.

Литовский Республика сеймын Полномочный комиссийже деч заявитлашлан мут Литовский Республика президент обязанностьым шуктышо, премьер министр **Ю. Палецкис** йолташлан пуалтеш.

Палецкис йолташ литовский йылме дене ойла, тудын речьше ик гана веле огыл сово кырымаш дене кўрылтеш.

Палецкис йолташын речьым руш йылмыш **Е. Вицас** йолташ кусара.

Палецкис йолташын выступленийже пытымек СССР Верховный Совет Литовский Республика сеймын Полномочный комиссийжын заявленийжым обсуждатлымашыш кусна.

Варажым депутат **П. К. Пономаренко** йолташ выступатлен. Пономаренко йолташ СССР Правительствын поручитлымыже почеш „Литовский Советский Социалистический Республикым Советский Социалистический Республика - шамыч Союзыш принимайтлыме нерген" закон проектым СССР Верховный Советлан пенгыдемдаш вноситла.

СССР Верховный Совет Палата еда посна голосоватлымаш дене „Литовский Советский Социалистический Республикым Советский Социалистический Республика-шамыч Союзыш принимайтлыме нерген Законым" единогласно пенгыдемда:

„Литвасе сеймын Полномочный комиссийжын заявленийжым колыштмек, Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

1. Литвасе сеймын йодмыжым шукташ да Литовский Советский Социалистический Республикым равноправный Союзный Советский Социалистический Республика семын Советский Социалистический Республика-шамыч Союзыш принимайтлаш.

2. Союзный Литовский Советский Социалистический Республика составыш Белорусский ССР-ын Свенцянский районжым да утларакшым литовский населениян Видзовский, Годутишковский, Островецкий, Вороновский, Радунский район-шамыч территорийын ужашыжым пуымо нерген Белорусский ССР Верховный Советын предложенийжым принимайтлаш.

3. Белорусский Советский Социалистический Республика ден Союзный Литовский Советский Социалистический Республика коклаште точный границым установитлымаш проектым Советский Социалистический Республика - шамыч Союз Верховный Советлан ончаш пуаш Белорусский Советский Социалистический Республика Верховный Совет деч а Союзный Литовский Советский Социалистический Республика Верховный Совет деч йодаш.

4. СССР Конституцийын (Основной Законын) 34 ден 35-ше статьяже-шамыч дене келшышын Союзный Литовский Советский Социалистический Республика деч СССР Верховный Советыш депутат-шамыч сайлымашым эртараш.

5. Сайлымаш кечым назначитлаш СССР Верховный Совет Президиумлан поручитлаш".

5 августышто Союз Совет ден Национальность-шамыч Советын нылымше пырля заседанийышт лийын.

Онычышаш паша радамыште—Латвийский Республика Сейм Полномочный Комиссийын заявленийже.

Латвийский Республика Сеймын Полномочный Комиссийже деч заявлений дене Латвийский Республика президентын обязанностьым шуктышо, министр-президент **А. Кирхенштейнс** латышский йылме дене выступатлен.

Кирхенштейнс йолташын речьым Полномочный Комиссийын члене **П. Блаус** йолташ руш йылмыш кусара.

Палата еда посна голосоватлымаш дене СССР Верховный Совет „Латвийский Советский Социалистический Республикым Советский Социалистический Республика-шамыч Союзыш принимайтлыме нерген Законым" единогласно пенгыдемда:

„Латвийысе Сейм Полномочный Комиссийын заявленийжым колыштмек, Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

1. Латвийысе Сеймын йодмыжым шукташ да Латвийский Советский Социалистический Республикым тӧр праван Союзный Советский Социалистический Республика шот дене Советский Социалистический Республика-шамыч Союзыш принимайтлаш.

2. СССР Конституцийын (Основной Законын) 34 ден 35-ше статьяже-шамыч дене келшышын Союзный Латвийский Советский Социалистический Республика деч СССР Верховный Советыш депутат-шамыч сайлымашым эртараш.

3. Сайлымаш кечым назначитлаш СССР Верховный Совет Президиумлан поручитлаш".

6 августышто Союз Совет ден Национальность-шамыч Советын визымше пырля заседанийышт лийын.

Онычышаш паша радамыште: Эстонский Республика Государственный Дума Полномочный Комиссийын заявленийже.

Эстонский Республика Государственный Дума Полномочный Комиссий заявлений ден Полночный Комиссийын членже, Эстонийысе коммунистический партийн Центральный Комитетын секретарьже **Лауристин** йолташ эстонский йылме дене выступатлен.

Лауристин йолташын речьым **Н. Каротамм** йолташ руш йылмыш кусара.

СССР Верховный Совет Эстонский Республика Государственный Дума Полномочный Комиссийын заявленийжым обсуждатлымашке кусна.

Варажым Союзный Карело - Финский Советский Социалистический Республика Верховный Совет Президиумын председательже депутат **О. В. Куусинен** йолташ финский йылме дене выступатлен. Тудын речьым **И. Сюкяйнен** йолташ руш йылмыш кусарен.

СССР правительствын поручснийже почеш Куусинен йолташ „Эстонский Советский Социалистический Республикым Советский Социалистический Республика - шамыч Союзыш принимайтлыме нерген" закон проектым СССР Верховный Советлан пенгыдемдаш вноситла.

Палата еда посна голосоватлымаш дене СССР Верховный Совет „Эстонский Советский Социалистический Республикым Советский Социалистический Республика-шамыч Союзыш принимайтлыме нерген Законым" единогласно пенгыдемда.

„Эстонийысе Государственный Дума Полномочный Комиссийын заявленийжым колыштмек, Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

1. Эстонийысе Государственный Думын йодмыжым шукташ да Эстонский Советский Социалистический Республикым тӧр праван Союзный Советский Социалистический Республика шот дене Советский Социалистический Республика-шамыч Союзыш принимайтлаш.

2. СССР Конституцийын (Основной Законын) 34 ден 35-ше статьяже-шамыч дене келшышын Союзный Эстонский Советский Социалистический Республика деч СССР Верховный Советыш депутат-шамыч сайлымашым эртараш.

3. Сайлымаш кечым назначитлаш СССР Верховный Совет Президиумлан поручитлаш".

Первый созыв СССР Верховный Советын Шымымше Сессийже. Союз Совет ден Национальность-шамыч Советын пырля заседанийышт.

Снимкыште: эстонский калыкын делегацийже заседаний залыште.

Комсомольский звено ончылно

„Чодранур" колхозышто (Сернурский район) у шурно погымаште комсомольский звено моло звено-шамыч коклаште ончылно кая. Тиде звенон тӱредмышт комсомолка П. Бирюкова, А. Мельникова, А. Лукиянова да комсомолец В. Мельников йолташ-шамыч нормым 150—180 процентлан темен шогат.

Тӱредмаште агитационно-массовый пашам сай шындыме. Комсомолец В. Казанцев йолташ 3 кече коклаште ик гана пырдыж газетым луктеш. Агитатор-шамыч кече еда газетым йӱкын лудыт.

В. Димитрев.

Куженерский район „Юпитер" колхоз Токтай-Белякский заготовительный пунктышко государствылан сдатлаш у шурным первый конден.

Снимкыште: лаборантка А. И. Куклина йолташ пробым налеш; пурлаште—колхозник М. С. Туршков йолташ.

Фото А. Овечкинын.

Шурным сдатлат

Йошкар-Олинский районысо колхоз-шамыч государствылан у пырчым виян сдатлат.

Таче кечылан район мучко 12 колхоз 107 центнерат 21 килограмм первый шийме чапле пырчым сдатленыт. „Правда" колхоз (Кузнецовский сельсовет) 10 центнер у пырчым сельсовет кӧргыштӧ эн ончыч сдатлен. Кызыт колхоз уржам виян шиеш. Тенийсе кинде сдатлышаш планым жап деч ончыч темышаш верч уло вийым мобилизоватлыме.

„У марий" колхозат (Коминский сельсовет) первый шийме 9 центнер у шурным государствылан пуэн.

Тыгак Русско-Кукморский, Цибикнурский сельсоветысе посна колхоз-шамычат первый шийме у шурным государствылан сдатлаш тӱҥалыныт.

Макс. Веденькин.

41 колхоз гыч 32 колхоз тӱред пытарен

Волжск. (Телефон дене). Районышто кокияш у шурным погымаш мучашке шуэш. 7 августлан районысо 41 колхоз гыч 33 колхозышто уржам тӱред пытареныт да икияшым погаш большевистски пижыныт. Кызыт икияшым чылаже 200 гектарыште сай качество дене погымо.

Ятыр колхоз-шамыч государствылан у шурнымат сдатлат. Тиде шотышто „Активист" колхоз эн ончылво шога. Тудо таче кечылан план почеш 170 центнер сай уржам государствылан тӱрыс пуэн. „Победа" колхозыштат шурным государствылан сдатлымаш виян кая.

И. Никитин.

Ситыдымашым пытарыман

Оршанский районышто чылаже 30 школа уло. Нунын кокла гыч 3 средний, 9 неполный средний да 18 начальный школа. Нине школа-шамыч тенийсе тунемме ийлан чылаже 5.783 кубометр пум ямдыленыт. Таче кечылан 4.300 кубометржым шупшыктымо да тужечын 3.700 кубометржым пӱчкеден, шелышт оптымо.

Районышто шуко школа-шамыч у тунемме ийлан чыла шот денат ямдылалт шуйныт. Кызыт 19 школым правительственный комиссий „хорошо" оценка дене приниматлен.

Но туге гынат, районышто у тунемме ийлан чыла школа - шамыч але тӱрыс ямде огытыл.

Районысо школа-шамычлан чылаже 20 доска кӱлеш гын, таче кечылан ульжат 15 доскам гына ыштен шуктымо, а партым 200 олмеш 160 веле ыштыме.

Изыгачевский начальный школа (заведующий Шаров йолташ) школым сай качество дене ремонтироватлышаш верч шагал тыршен. Школлан пум але мартеат ситышын ямдылыме огыл. Тыгак Великопольский средний школат эркын ямдылалтеш. 18 класс гыч чылажат 3 классым гына ремонтироватлыме, 640 кубометр пум шупшыктышаш олмеш, 80 кубометрым веле шупшыктымо. Директор А. Белоусов йолташ школым у тунемме ийлан ямдылымашке вниманийым шагал ойырен.

ВЛКСМ Оршанский райком могырым у тунемме ийлан ямдылалтмаште нимогай конкретный полышат лийын огыл. Райком бюрош ик гана гына РОНО вуйлатыше С. Глотов йолташын отчетшым колыштыныт да тидын дене тыпланеныт.

М. Толстухин.

Рекомендаций пумашке формально относитлымашым пытарыман

Траурный ленинский кечылаште СССР Совет-шамычын II с'ездыште же Сталин йолташ партий лӱм дене великий клятвым пуэн. Тудо ойлен: „Ме, коммунист - шамыч, — особый складан енг-шамыч. Ме— особый материал гыч кроитлыме улына. Ме—нуно-шамыч, кудо великий пролетарский стратегын армийжым, Ленин йолташын армийжым составлятлена. Тиде армий дек принадлежитлымаш честь деч кӱкшӧ нимат уке".

Сталин йолташын клятвыжым комсомольский организаций-шамычлан ик минутланат мондаш огеш лий. Вет партий утларакшым шке радамжым комсомол шотеш кушта. Партий радамышке пураш шонышо комсомолец-шамычлан рекомендаций пумо годым чыла могырымат ончыман, нунын кӧ улмыштым раш палаш кӱлеш. Тиде кугу важностян политический пашашке формально относитлаш нигузеат огеш лий.

Комсомолец - шамычлан партий радамышке пураш рекомендаций-шамычым пумашке ВЛКСМ Йошкар-Олинский горкомышто серьезно огыл относитлымашым ужаш лиеш.

Тений партий кандидатышке пурашлан ял озанлык техникумын студентше Янаев йолташлан сай формулировкан рекомендацийым пуэн ыле. Икмыняр жап гыч горком бюрон заседанийышке тудым йӱмыжлан обсуждатлаш верештын.

Але вес факт. И. В. Гайсинский йолташым (Маргостеатр) тудын могай улмыжым йӧршеш шинчыде партий кандидатыш пурашлан рекомендацийым пуэн. Гайсинский комсомольский организацийын пашаштыже нимогай "участийымат приниматлен огыл, быт шотыштат яндаржак огыл. Садланак вет ВКП(б) горком тудым партий кандидатыш приниматлен огыл.

Г. Г. Валеев йолташымат активный комсомолец, ешыже денат сай ила манын шотлен, горкомол рекомендацийым пуэн. А чынжым гын общественный пашаште тудо нимогай активностьымат проявитлен огыл.

ВЛКСМ горком моло комсомолец - шамычланат партий радамышке пурашлан рекомендацийым келгын изучатлыде пуэден.

Нине факт - шамыч гыч рашак пале: ВЛКСМ Йошкар-Олинский горком рекомендаций пуэдымашке комсомолец-шамычым келгын изучатлыде, серьезно огыл относитлен. Ончыкыжым горкомоллан тыгай важный пашашке тыге относитлаш огеш лий.

В. Борисов.

Школа-шамыч ямде улыт

Кузнецовский неполный средний школ (Ново-Торъяльский район) у тунемме ийлан 700 кубометр пум ямдылен. Угыч 20 партым, 3 классный доскам, 2 шкафым ыштыме. Школьный библиотекыш 80 тенгеаш тӱрлӧ художественный литературым налме. Учебно-наглядный пособият ынде ситышын уло.

Тыгак Эркан-Солинский начальный школа у тунемме ийлан тӱрыс ямдылалтын. План почеш 100 кубометр пу кӱлеш ыле гын, кызыт 190 крбометр пум ямдылыме. Школышто ремонтым тӱрыс ыштен пытарыме.

П. Веденькин.

Оласе партийный активлан лекций

6 июльышто Марийский АССР Верховный Советын заседаний залешыже Йошкар-Оласе партийный активлан „Ленин ден Сталин большевистский предвидений нерген" тема дене лекций лийын.

Лекцийым ВКП(б) Центральный Комитетын лекторжо философский наука-шамыч кандидат Чертков йолташ лудын.

Колыштшо-шамычлан лекций пеш келшен. Лекторлан шуко йодыш-шамычым пуэденыт да нунылан тӱрыс вашмутым налыныт.

Тиде кечылаште оласе партийный активлан да шемер-шамычлан лектор Чертков йолташ эше кум лекцийым лудаш тӱналеш.

Кормым ямдылат

„Йошкар кече" ден „Родина" колхозлаште (Ронгинский район) вольыклан чапле кормым ямдылаш виян пижыныт. Кызыт „Родина" колхоз 20 тонн, „Йошкар кече" 15 тонн силосым оптеныт.

А. Бусыгин.

Н. К Крупская лӱмеш Пединститутышто приемный испытаний тӱгалын.
Снимкыште: математика дене письменный испытаний. Шолаште—доцент Э. А. Асадулин йолташ шога; ончылно (шола гыч пурлашке): комсомолка Е. П. Семенова ден А. Н. Сараева йолташ-шамыч.
Фото М. Чуршуковын.

ЛУКОВ ПАЮ

ЛЕТУН

(ОИЛЫМАШ)

Ме Микале дене ятыр ий пырля тунемна. Варажым тудо тунеммым чарныш. „Олаш паша ышташ каем",—мане.

Шуко жап ыш эрте, Микале письмам колтен. „Шоферный курсышто тунемам. Икташ тылзе гыч шофер лиям",—манын возен. „Шофер лияш сай. Шофер шуко кӱлеш. Давай сайын тунем"—ме вашмутым возышна.

Но... вот тиде „но" Микаллан эре чаракым шында. Микале шоферный курсым пытарен шуктыде, адак вес пашаш каен.

Тиде жапыште мый тунем пытарен, школыш туныкташ кайшым. Школышто пашам ыштем, шинчымашем кечын нӧлтем. Тунемат гын, пашажат сай кая. Пашаште куанымашым ужам. Пашам чот ыштымек, канашат ласка. Тыге жап шижде эрта. Адак чевер шокшо кенеж толын шуо. Мотор кенеж-чапле шурно дене, лӧза саска дене поян. Кенеж жаплан мый Йошкар-Олаш тунемаш тольым. Вот адак Микалым ужаш логале.

Ик кастене киношко мийышым. Залыш пурен, шке верышкем шинчым. Ужам: тудо рядыштак ик рвезе пӧр'енг шинча. Мо, шонем, пеш палыме гай тучеш. Кувам тудым ужынам? Да-а, вот кӧ?

— Микале! Салам, салам!

— Салам!—Микалемат кидшым шуялтен, воштылалын пелештыш.—Тиде, Зоя, пырля тунемме йолташем—Суслов,—воктен шинчыше ӱдыржылан мыйым палдара.

— Салам лийже! Тугеже палыме лийына,—Зоя ласкан пелештыш.

— Шукертсэк ужын омылат, вик паленат ыжым керт. Вет куд ий эртыш. Мый ынде вич ий лиеш туныктышылан ыштем,—ойлем мыйже.

— О-о вот кузе?

— А кызыт пашам кушто ыштет? Могай школым пытаршыч?—йодын гына шуктышым, кино тӱнгале. Вашмутым колышташ ыш лий. Шып лийна. Коклан Микалым ончалам. Тудо экраныш шагал онча. Воктен шинчыше Зоян велыш шӧрын энгертен, ала мом вудымалта.

— Миша, ончо, ончо! Даша казак семын имне дене кудалеш,—Зоя йыштырак каласа.

Да, шонем, киноштат Миша уло. Но тудо воктенем шинчыше Миша гай огыл.

— Ончо, манам, Мишаже могай тале. Садлан Даша чот йӧрата вет.

Тидлан Микале нимом ыш пелеште. Зоям писын ончале, вара экраныш ончаш пиже. Эх, Микале, шоналтышым семынем, алят тошто койышетым пытарен отыл.

... Кино гыч лекмӧнгӧ Микале дене мутланаш ыш логал. Тудо садышке пеш кайнеже. Мыйынат пашам уло.

— Эрла каныш кече. Какшан воктенсе чодраште массовый гуляний лиеш. Тушан ужына,—манын ойырлышна.

* * *

Моткоч чот йӧратем Какшан олыкым, йӧратем Какшан воктенсе юалге чодрам. Садланак каныш кечын Какшан воктеке волем.

Микалым вучен, олыкысо корно дене чодра велыш ошкедем.

Микале ден Зоя мыйым поктен шуыч. Чодрашке пырля ошкылына. Каныш кечылан Какшан воктене калык шуко. Чодрашке, массовый гулянийыш пеш каят.

— Ну, Микал, ойлаш тӱнгал!—маньым мый.

— Да мом ойлашыже .. Каена чодрашке. Ойлаш нимом,—Микале кидшым лупшалын пелештале.

— Вет шукертсек ужын огынал. Мый шке пашам каласышым. Ынде тый ойло.

— Ойло, ойло, мыят колыштам,—манеш Зоя.

— Мыйын илышем да коштмашем каласен пытардымашлык,—тӱнгале Микале.—Значит, шоферный курсышто шот ыш лий. Тушто физикым шинчаш кӱлеш, а мый физикым ом йӧрате. Вот курсым кудалтен, типографийыш паша ышташ пурышым. Тоже ыжым йӧрате. Давай, шонем, мӱндыр велыш каяш. Калык Дальний Востокыш шумеш кая. Мый ом керт мо, шоналтышым. Уралыш шуымат мӧнгеш пӧртыльым. Украиныштат, Алтайыштат лийынам. Ужын кошташ онгай!

— Тыге коштмет дене трудовой дисциплиным пудыртет вет?—коклаш пурен пелештышым,

— Прогуллан паша гыч лукталтынам. Ик гана почтышто пашам ыштышым. Вес вере кайыме шуэш. Мо эре ик вере почангаш. Рвезе годым коштшаш, шоналтышым. Йодам—огыт колто. Мый ик часлан прогулым ыштен колтышым—вот кузе! Стаж верч тыршымаш уке. Кушто шукырак тӱлат—тушко пурем.

— Ынде чыла раш.

— Мыланемат раш лие,—мане Зоя.—Ом шинче ыле, ынде палышым.

— Эх, Микал, Микал! Кушко тый шуынат? Шинчет, тый кӧ улат?—йодым мый.

— Молан кӧ? . Разве от шинче?..

— Летун улат! Вот мый ӧрам: кузе тый тыге спокойно, вожылде ойлен кертат.

— Летунак улат,—Зоят кугун шӱлалтен пелештыш. Вара Микалым тура ончале. Микале шинчажым корангдыш, ӧрдышкӧ ончаш тӱнгале.

— Пырля тунемме йолташна кушто улыт шинчет?—йодым.

— Шукыштым ом шинче,—пыкшерак каласыш.

— Михайлов Семон—военный летчик, Сидоров — лейтенант, Шоврова Зина пединститутым тунем пытарыш, молат,—каласкалем тудлан.—Шукерте огыл Михайлов отпускыш толын ыле. Ончен куанет. Герой вет!

— Значит, мый гына тыште да тушто коштын эртаренам ужат?—Микале эркын йодо.

— Туге шол, Микале. Пашам аклен от мошто. Эре сайым, куштылгым кычалат. Вашке шерег темеш. Мемнан элыште кеч могай профессияг, кеч могай пашат сай, почетный.

Мый Микаллан учительын, врачын, агрономын, трактористын пашаштым лончылен пуышым. Зоя искусство нерген каласкалыш. Ме тудым кузе пашаште куанымашым ужаш, кузе пашан результатшым ужаш, йӧраташ—чыла ойлышна. Микале вуйжым кумык ыштен, нимом пелештыде, колышто.

— Трудовой дисциплина нерген у законым шинчет?—Зоя йодын колтыш.

— Лудынам... Мый тылетла... Мый тӧрланем.

— Летун, прогульщик нерген кузе каласыме?—мыйже ешарен йодым.

— Летун, прогульщик-шамычым суд судитла. Вот тыят тыгак тӱнгалат гын, суд ончыко шогалат. Эх, каче. каче!—Зоя пенгыдын каласен пуыш.

— Сита, кеч тыгежак ит ойло,—Микале кенета пелешта.—Мый тылетла летунат, прогульщикат ом лий. Пашам честно ышташ тӱнгалам. Мый пеш кугу йонгылышым ыштенам. Ынде шкемым тӧрлатем. Ӱшаныза, йолташ-шамыч!—Микале кидем чот кормыштен, коргӧ тул дене шокшын каласыш.

1940 ий июль. Йошкар-Ола.

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

Германский армий верховный командованийын сводкыжо

Берлин, 6 август. (ТАСС). Германский информационный бюро германский армий верховный командованийын тыгай сводкыжым увертара: „Германский подводный пуш чылаже 16.875 брутторегистровый т о н н водоизмещенийан кум вооруженный неприятельский торговый пароходым вӱд йымак волтен колтен. Нине пароход-шамыч виян патрульын сопровождатлымыже дене каеныт.

5 августышто Ла-Манш ӱмбалне адак воздушный бой-шамыч лийыныт. Нине бойлаште германский разведывательный самолет 2 английский истребительым волтен шуэн. Тыгак воздушный бойышто 6 моло неприятельский истребительым волтен шумо. 6 август вашеш йӱдым германский авиаций икмыняр английский портыш налетым ыштен. Йӱдым английский самолет-шамыч Северо-Западный Германия ӱмбалне чоҥештылыныт да бомба-шамычым кудалтеныт. Кугу локтылалтмаш лийын огыл. Колышо лийын огыл.

ИТАЛЬЯНСКИЙ КОМАНДОВАНИЙЫН УВЕРТАРЫМЫЖЕ

Рим, 6 август. (ТАСС). Стефани агентство итальянский командованийын тыгай увертарымашыжым пуа: „Мальта остров ӱмбалне разведывательный полетым ыштыме годым мемнан истребитель-шамыч противникын истребительже-шамыч ваштареш бойым тӱҥалыныт да тушманын ик самолетшым волтен шуэныт. Мемнан самолет-шамыч чыланат шке базышкышт пӧртылыныт. Северный Африкыште Киренаика граница лишне противникын ончыл отрядше-шамыч дене лийше ик столкновенийыште противвикым поктен колтымо ыле да тудо мемнан зонылаш кок танкым коден; тудын кок моло танкшым пытарыме. Восточный Африкыште ик мемнан разведывательный самолет шке базышкыже п ӧ р т ы л ы н огыл".

Африкыште итальянский авиацийын действийже-шамыч

Рим, 6 август. (ТАСС). Стефани агентствын Восточный Африкысе специальный корреспондентше тыге увертара: итальянский воздушный вий-шамыч пытартыш жапыште шке активностьыштым виянденыт. Англо-Египетский Судан, Кения ден Аден зона районлаште противникын территорийже ӱмбалне шуко гана воздушный разведкым ыштыме дене важный об'ект-шамыч нерген сведений-шамычым налын кертме. Тидын мӧҥгӧ нине об'ектлашке итальянский бомбардировщик-шамыч налетым ыштеныт. Верхний Суданыште нине разведка-шамычлан кӧра у воздушный база-шамычым пален налме, нине база шамыч итальянский авиацийын бомбардировкышкыжо логалыныт.

Ик эн важный воздушный операцийлан Хайва кӱртньӧ корно узелыш атакым ыштымаш шотлалтеш. Тыште Англо-Египетский Суданын территорийжым Порт-Судан дене ушен шогышо кӱртньӧ корнын важный об'ектше-шамыч бомбардировкыш логалыныт. Тыште 100 метра дене кӱртньӧ корно полотном шалатыме".

ИНДО-КИТАЙЫСЕ ПОЛОЖЕНИЙ

Нью - Йорк, 6 август. (ТАСС). „Нью-Йорк Таймс" газетын шанхайский корреспондентше Абенд тыге воза: „Япония французский Индо-Китайлан контрольым фактически уже установитлен да кажне кечын шке мушкындыжым эше утларак виян чумыртен шога". Японский инспектор-шамыч Гуанчжоум контролироватлат манын Ханоеште официально увертарыме. Шанхайыште пале лийын: Япония китайский правительствын войскажешамычын Юньнань провинцийын границышкыже толын лекме случайыште Индо-Китай гоч японский войска - шамычлан каяш разрешитлаш Ханоесе французский власть-шамыч дек требований дене секретно обратитлалтын. Тидын деч посна, японец - шамычым японский военный гидросамолет - шамычлан Хайфоным база шотеш кучылташ да японский военный ден гражданский самолет-шамычлан Индо - Китай ӱмбач чоҥештааш, японский военно морской эксперт-шамычлан Северный да Центральный Индо - Китайыште пӱтынь судоходствым контролироватлаш правам пуаш требоватленыт. Нине требований-шамыч почеш „укрепленийшамычым сооружатлыме шотышто паша чарналтшаш, французский правительство ден торговый организаций-шамыч Япония дек дружественный эл дек относитлалтме семын относитлалтшаш улыт да Япония дене торгаймашым развиватлышлан т и ч м а ш поддержкым пуэн шогышаш улыт".

9 национальный республикын спартакиадыштыже участвоватлыше Марийский АССР-ын представительже И. В. Добрынин йолташ. Тудо велосипед дене 50 километрлан ӱчашымаште визымше верым налын.

Фото М. Чуршуковын.

Колхозник-шамычым сайын обслуживатла

Масканурский сельпон Большой-Вильяльский отделенийыште (НовоТор'яльский район) ыштыше продавец-комсомолец И. Аппаков йолташ у шурно погымо жапыште сату-шамычым ужалаш вурышко лектеш. Колхозник-шамыч тамакам, печеным, карамельым да молымат нурыштак куанен налыт.

Аппаков йолташ покупатель-шамычым культурно да вежливо обслуживатла. Садланак колхозник-шамыч тудым йӧратат. Нуно кумда потреблений сату-шамычым ужалаш йодыт.

Аппаков йолташ товарооборот планым квартал гыч кварталыш темен шога.

Борис Эчей.

С. В. Пялисов йолташ 9 национальный республикын спартакиадыштыже кӱкшытыш тӧрштымаште первый верым налын. Тудын результатше—1 метрат 75 сантиметр.

Фото М. Чуршуковын.

Кормым начар ямдылат

Шукерте огыл Ново-Тор'яльский соцкультура пӧртеш шемер депутат-шамыч районный Советын IV сессийже эртыш.

Сессийыште животноводствым шарыме да пеҥгыде кормовой базым ыштыме нерген ВКП(б) райкомын секретарьже Платов йолташ докладым ыштен.

Доклад гыч пале лие: районысо шуко колхоз-шамыч кормым ямдылымашке вниманийым шагал ойырат. Теве „Кугу-Памаш" колхозын овце-товарный фермыже уло, но тиде фермылан кормым ямдылаш але мартеат тӱҥалме огыл. Тыгай колхоз-шамыч районышто ятыр улыт.

Районысо комсомольский организаций-шамыч кормо ямдылымаште ситыдымын полшат.

Сессий тыгай факт-шамычым чыташ лийдымылан шотлыш да чыла сельсовет да колхоз председатель-шамычым, ферма вуйлатыше-шамычым тиде кугу важностян государственный пашашке кугу вниманийым ойырен, вольыклан чапле кормым ямдылаш обязатлыш.

Тымбаршев ден **Борис Эчей.**

ТӰРЕДМАШТЕ УДАРНИЦА-ШАМЫЧ КУШКЫТ

Морко. (Телефон дене). „Победа" колхозышто (Мало-Кушнинский сельсовет) у шурно погымаш организованно эрта. Колхоз пелене комсомольский организацият тиде пашаште активно участвоватла.

Комсомолка Т. Григорьева, М. Ильина, О. Ильина, А. Максимова йолташ-шамыч кажне кечын нормо почеш 0,12 гектар тӱредме олмеш 0,15 гектарым тӱредыт.

67 ияш А. Чернова йолташат паша нормым кажне кечын утыж дене тема.

Сергеев.

Шурно погымаш начар кая

„Шурно погымаш — сезонный паша да тудо вучаш ок йӧрате. Жапыште поген налыныт—модын налынат, шурно погымаште вараш кодынат — моҥын колтенат",— манеш Сталин йолташ. Тидым кажне колхоз - шамычлан шинчен шогыман да илышышке тӱрыс пуртыман.

Йошкар-Олинский районысо „У марий" ден „Йошкар перо" колхоз шамыч тиде указанийым илышыш пуртат. Нуно тиде кечылаште кокияшым сай качество дене тӱред пытарышт. Но районысо посна колхозлаште шурно погымаш начар кая.

Теве „Шытыше" ден Буденный лӱмеш колхоз-шамыч (Арбанский сельсовет) тӱредмаште вараш кодыт. „Шытыше" колхоз уржам 188 гектар площадь гыч, 6 августлан улыжат 63,43 гектарым гына тӱредын. Тиде колхозышто машинашамычым тӱрыс огыт кучылт.

Арбанский сельсовет тӱредмаште вараш кодеш. Сельсоветысе колхозлаште уржам 783 гектар площадь гыч 6-шо августлан улыжат 360,46 гектарым гына тӱредыныт. Сельсовет председатель Н. Шигалев йолташ шурным вашке поген налмашке вниманийым ситышын ойырен огыл.

Н. Тымбаршев.

„Динамо" командын кумышо пораженийже

„Динамо" Центральный Советын призышлан футбол дене модмаште кодшо кечылаште Йошкар-Олинский „Динамо" команда Горьковский ден Ивановский „Динамо" команда-шамыч дене вашлийын. Модмаште йошкар-олинец-шамыч кок вережат кугу счет дене сеҥалтыныт.

4 августышто Йошкар-Оласе „Динамо" шке полешке розыгрышын кокымшо кругыштыжо Казанский „Динамо" дене вашлие. Модышын тӱҥалтышыже гычак уна-шамыч виян атаковатлаш тӱҥалыт да 7-ше минутыштак голым пуат.

Тиде оза-шамычым икмыняр ӧрыктара. Нуно талышнаш тӱҥалыт. Но успехыш огыт шу. 13-шо минутышто казанец - шамыч эше ик голым пуат. Тыге первый тайм пытыш.

Кокымшо таймыште уна-шамыч счетым 3:0 шуктышт да сеҥымашышке лектыч. Тиде Йошкар-Олинский динамовец - шамычын к у м ы ш о пораженийже улеш.

Ив. Литвин.

Йытыным виян кӱрыт

Пектубаевский район „Чирки" колхозышто йытын кӱрмаш виян кая. Тиде пашаште А. Кузнецова, Т. Федорова, А. Пайметова йолташ-шамыч да комсомолец Е. Федоров йолташ кечаш нормым утыж дене темат.

Н. Кузнецов.

Отв. редакторын заместительже—*В. М. БОРИСОВ*.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, № комнат 69—70, № телефона 90.

Э—3. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.